

پژوهشکده شورای نگهبان

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

اصلاح اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۰۹۲

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۲۸

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

اصلاح اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت

استخراج، تنقیح و تدوین:

حسین فاتحی‌زاده

بازبینی و نظارت علمی:

مصطفی مسعودیان

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۰۹۲

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۵/۲۸

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

۲		مقدمه
۳		درآمد
۴		اصلاح اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت
۹		نظر (نهایی) شورای نگهبان

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر این‌ها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده و با حفظ اصالت، آن‌ها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

درآمد

هیئت وزیران در راستای اختیار حاصل از ذیل اصل ۸۵ قانون اساسی و به استناد ماده (۹) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مصوب ۱۳۸۹، «اصلاح اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت» را به پیشنهاد وزارت نفت جهت بررسی در دستور جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۶ قرار داد و اصلاحات لازم را در این اساسنامه به تصویب رساند. پس از آن، این اصلاحیه جهت طی تشریفات قانونی مقرر در اصل ۸۵ قانون اساسی جهت بررسی عدم مغایرت مفاد مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۵۰۱۵۳/۱۷۰۰۹۶ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۱۲ به شورای نگهبان ارسال شد.

شورای نگهبان، پس از دریافت مصوبه‌ی هیئت وزیران، بررسی آن را در دستور کار جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۱ خود قرار داد. پس از بررسی بندهای اصلاحی این مصوبه، شورای نگهبان برخی از آنها را از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم دانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۲/۳۰/۵۳۴۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۶ به هیئت وزیران اعلام کرد.

اصلاح اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت

تاریخ مصوبه هیئت وزیران: ۱۳۹۲/۱۱/۶

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۱۲/۲۱

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۶ بنا به پیشنهاد شماره ۳۶۶۲۱۶-۱۲/۳ مورخ ۱۳۹۲/۸/۱۸ وزارت نفت و به استناد ماده (۹) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی^(۱) - مصوب ۱۳۸۹ - تصویب نمود: اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۱۸۳۹۷/ت/۵۴۷۳۱۳ مورخ ۱۳۹۲/۶/۲۳ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- در ماده (۱)،^(۲) پس از عبارت «به عنوان شرکت»، عبارت «فرعی شرکت ملی نفت ایران و» اضافه می‌شود.

الف - دیدگاه مغایرت

- طبق اصل ۸۵ قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند اجازه‌ی تصویب دائمی اساسنامه شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی را به کمیسیون‌های تخصصی خود و یا دولت واگذار کند؛ بر این اساس اساسنامه‌ی تمامی شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی یا باید به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده باشد یا باید با تفویض مجلس، به تصویب کمیسیون‌های تخصصی مجلس یا هیئت دولت رسیده باشد. با این وصف، با توجه به اینکه «شرکت ملی

۱. ماده (۹) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۴: «ماده ۹- وزارت نفت مکلف است به منظور مدیریت تقاضا و اجرای سیاست‌های مرتبط با بهینه‌سازی مصرف سوخت در بخش‌های مختلف مصرف، کمک به توسعه کاربرد انواع فناوری‌های نوین تبدیل انرژی در بخش‌های مختلف مصرف، کاهش هزینه‌های درازمدت ناشی از تقاضای انرژی، تدوین معیارها، ضوابط و دستورالعمل‌های مرتبط با بهینه‌سازی مصرف انرژی، جایگزینی اقتصادی حامل‌های انرژی همراه با توسعه به‌کارگیری ظرفیت‌های محلی انرژی و انرژی‌های تجدیدپذیر پیشنهاد اصلاح اساسنامه و وظایف شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت را تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران ارائه دهد.»

۲. ماده (۱) اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۹: «ماده ۱- شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت (سهامی خاص) که طبق ماده (۵) قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران تشکیل شده است، به موجب ماده (۹) قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مصوب ۱۳۸۹ به عنوان شرکت تابعه وزارت نفت، بر اساس این اساسنامه و سایر قوانین و مقررات مربوط اداره می‌گردد و از این پس در اساسنامه به‌طور اختصار «شرکت» نامیده می‌شود.»

نفت ایران» هنوز اساسنامه‌ی مصوب از مراجع مذکور را ندارد و شرکت بدون اساسنامه، رسمیت و وجاهت قانونی ندارد، بنابراین هر شرکتی که به عنوان شرکت فرعی به آن شرکت وابسته شود نیز دارای اشکال خواهد بود. بر این اساس، از آنجا که در بند (۱) این اصلاحیه، شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت از جمله شرکت‌های فرعی شرکت ملی نفت معرفی شده است، تهیه یا اصلاح اساسنامه برای آن شرکت مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ب- دیدگاه ابهام

- از آنجا که وضعیت اساسنامه‌ی شرکت ملی نفت ایران مبهم و نامشخص است، بند مزبور نیز که در مورد یکی از شرکت‌های تابعه‌ی آن یعنی شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت است، دارای ابهام است.

ج- تصمیم شورا

- بند (۱) از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهارنظر خواهد شد.

* * *

۲- در ماده (۴)،^(۱) عبارت «شرکت ملی نفت ایران» جایگزین

عبارت «دولت جمهوری اسلامی ایران» می‌شود.

الف- دیدگاه ابهام

- از آنجا که وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم و نامشخص است، بند (۲) نیز که در مورد شرکت ملی نفت ایران است، دارای ابهام است.

ب- تصمیم شورا

- بند (۲) از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهارنظر خواهد شد.

۱. ماده (۴) اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۹: «ماده ۴- سرمایه شرکت دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال منقسم به دویست هزار (۲۰۰,۰۰۰) سهم ده هزار (۱۰,۰۰۰) ریالی با نام است و تماماً پرداخت گردیده است. سهام شرکت کلاً متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران و غیرقابل انتقال است.»

* * *

۴- بند (۲) ماده (۸)^(۱) به شرح زیر اصلاح و بند (۳) آن حذف می‌شود:

۲- اعضای هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران.

الف- دیدگاه مغایرت

- با توجه به اینکه این بند از اعضای هیئت مدیره «شرکت ملی نفت ایران» نام برده و شرکت مزبور به جهت فقدان اساسنامه، وجاهت قانونی ندارد، به طریق اولی اعضای هیئت مدیره‌ی آن هم وجاهت قانونی ندارند ولذا مبنیاً بر ایراد بند (۱) این مصوبه، بند مزبور مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ب- دیدگاه ابهام

- از آنجا که وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم و نامشخص است، بند (۴) نیز که در مورد شرکت ملی نفت ایران است، دارای ابهام است.

ج- تصمیم شورا

- بند (۴) از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهارنظر خواهد شد.

* * *

۵- در ماده (۹)،^(۲) پس از عبارت «در غیاب وزیر نفت یا»

۱. ماده (۸) اساسنامه شرکت بهینه سازی مصرف سوخت مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۹: «ماده ۸ - نمایندگان

صاحب سهام شرکت در مجمع عمومی عبارتند از:

۱- وزیر نفت (رئیس مجمع عمومی)

۲- وزیر امور اقتصادی و دارایی

۳- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور.»

۲. ماده (۹) اساسنامه شرکت بهینه سازی مصرف سوخت مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۹: «ماده ۹- جلسات مجمع عمومی در تهران تشکیل می‌شود و ریاست جلسات در غیاب وزیر نفت، با یکی دیگر از اعضای مجمع عمومی شرکت می‌باشد که توسط ایشان تعیین و معرفی خواهد شد.»

عبارت «مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران یا» اضافه می‌شود.

الف- دیدگاه مغایرت

با توجه به اینکه این بند از مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران نام برده و شرکت مزبور به جهت فقدان اساسنامه، وجاهت قانونی ندارد، به طریق اولی مدیرعامل آن هم وجاهت قانونی ندارد و لذا مبنیاً بر ایراد بند (۱) این مصوبه، بند مزبور مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ب- دیدگاه ابهام

از آنجا که وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم و نامشخص است، بند (۵) نیز که در مورد شرکت ملی نفت ایران است، دارای ابهام است.

ج- تصمیم شورا

بند (۵) از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

۶- بند (۹) ماده (۱۶)^(۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۹- تصویب مقررات اداری، مالی، معاملاتی، رفاهی، استخدامی و سایر مقررات مورد نیاز و ساختار تشکیلاتی شرکت با رعایت ماده (۱۰) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت^(۲) و سایر قوانین

۱. ماده (۱۶) اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۹: «ماده ۱۶- وظایف و اختیارات مجمع عمومی عادی به شرح زیر تعیین می‌شود:
۱- ...

۹- تصویب آیین‌نامه‌های اداری، مالی، معاملاتی، رفاهی، استخدامی و سایر آیین‌نامه‌ها و مقررات مورد نیاز و ساختار تشکیلاتی شرکت، با رعایت قوانین و مقررات مربوط.»
۲. ماده (۱۰) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱/۲/۱۹: «ماده ۱۰- نظام‌های اداری و استخدامی و پرداخت حقوق و مزایای آن دسته از کارکنان شرکت‌های تابعه وزارت نفت که در واحدهای عملیاتی و تخصصی شاغل می‌باشند با رویکرد تقویت رقابت‌پذیری و سرعت بخشیدن به بهره‌برداری از میادین مشترک و حفظ نیروی انسانی متخصص تابع آیین‌نامه خاصی است که بدون الزام به رعایت قانون مدیریت خدمات کشوری با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه و با پیشنهاد وزارت

و مقررات مربوط.

الف - دیدگاه مغایرت

- این بند نیز چون مربوط به «ساختار تشکیلاتی شرکت» است و به «شرکت ملی نفت ایران» اشاره دارد، مبنیاً بر ایراد وارد بر بند (۱) این مصوبه، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- منظور از شرکت در عبارت «ساختار تشکیلاتی شرکت»، شرکت ملی نفت ایران نیست که دارای ایراد باشد، بلکه مراد از آن شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت است؛ بنابراین بند مزبور با اصل ۸۵ قانون اساسی مغایر نیست.

ج - تصمیم شورا

- بند (۶)، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۷- در ماده (۳۲)^(۱)، پس از واژه «کماکان»، عبارت «در صورت تصویب مجمع عمومی شرکت ملی نفت ایران» اضافه و عبارت «آن شرکت»، جایگزین عبارت «شرکت ملی نفت ایران» می‌شود.

الف - دیدگاه ابهام

- از آنجا که وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم و نامشخص است، بند (۷) نیز که در مورد این شرکت و مجمع عمومی آن است، دارای ابهام است.

ب - تصمیم شورا

→ نفت و تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور تهیه می‌شود و حداکثر ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب رئیس جمهور می‌رسد.

۱. ماده (۳۲) اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۹: «ماده ۳۲- شرکت برای انجام و توسعه عملیات خود، علاوه بر آنکه در بخش هزینه‌های جاری کماکان از محل بودجه جاری شرکت ملی نفت ایران استفاده می‌کند، بودجه و اعتبار لازم را از محل منابع مالی زیر تأمین خواهد نمود:

- بند (۷) از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

۱۰- در ابتدای ماده (۳۴)،^(۱) عبارت «علاوه بر آنکه در چارچوب قوانین و مقررات مربوط، آیین‌نامه‌ها و مقررات اداری، استخدامی، بازنشستگی و پس‌انداز، مالی، فنی، مهندسی، حسابداری و حسابرسی و معاملات و سایر آیین‌نامه‌ها و مقررات جاری در شرکت ملی نفت ایران در شرکت لازم‌الاجراء است، در مواردی که برای حُسن انجام امور شرکت، آیین‌نامه‌ها و مقررات خاص مورد نیاز باشد و یا آیین‌نامه‌ها و مقررات شرکت ملی نفت ایران قابل انطباق با احتیاجات شرکت نباشد، هیئت مدیره می‌تواند موضوع را بررسی و پیشنهادهای لازم را جهت اخذ تصمیم به مجمع عمومی تقدیم نماید» اضافه می‌شود.

الف- دیدگاه ابهام

- از آنجا که وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است، بند (۱۰) نیز که در مورد این شرکت است، دارای ابهام است.

ب- تصمیم شورا

- بند (۱۰) از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^(۲)

پندهای (۱)، (۲)، (۳)، (۴)، (۵)، (۷) و (۱۰) از جهت روشن نبودن وضعیت اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

۱. ماده (۳۴) اساسنامه شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت مصوب ۱۳۹۲/۳/۲۹: «ماده ۳۴- شرکت با تصویب مجمع عمومی یا هیئت مدیره از کلیه مزایای رفاهی و معافیت‌های مقرر برای شرکت های تابعه وزارت نفت برخوردار خواهد شد.»
۲. مندرج در نامه‌ی شماره ۵۳۴۹۲/۳۰/۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۶ شورای نگهبان، خطاب به معاون اول رئیس جمهور.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع شوند و از قوانین مخالف با شرع مطرو و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir